

Hanny Schaft herdenking

Zaandam, 8 maart 2019

Beste mensen, lieve kinderen,

Het is best merkwaardig om hier zo met elkaar te staan, vinden jullie ook niet? Mensen om ons heen doen boodschappen, gaan koffie drinken bij de bakker of even naar de kapper. Een lekkere, rustige dag.

En *onze* gedachten zijn intussen bij een heel andere dag. Bij 21 juni 1944.

Het was toen stil op straat. Het was koud – het was nog geen 13 graden - en de mensen hadden zo weinig te eten, dat ze liever thuis bleven. Want als je weinig te eten en dus voortdurend honger hebt, heb je het gauw koud. En dan, in die doodstille straat, opeens een knal. Een man valt van zijn fiets. Een tweede man is zwaargewond; hij bloedt enorm. Hij probeert weg te komen. Een meisje fietst heel hard de andere kant op. De man die viel was de politieman Ragut. De man die zwaar gewond probeert weg te komen was Jan Bonekamp. Het meisje, dat weten jullie natuurlijk, was Hannie Schaft.

Vorig jaar is er een boek verschenen dat de oorlogservaringen beschrijft van Hannie Schaft en haar strijdmakkers, de zusjes Freddy en Truus Oversteegen. Het boek heet 'het meisje met de vlechtjes'. Dat slaat op

Freddy, want zij was nog maar 14 toen de oorlog begon en met haar vlechtjes zag ze er uit als 12. Toch werd ook zij lid van een verzetsgroep – toen was ze 16. En ze was net 17 toen ze een man heeft doodgeschoten. Het was een verrader, een man die de dood van heel veel mensen op zijn geweten had. De verzetsgroep was dan ook trots op Freddy. Maar zelf moest ze heel erg huilen. En ze dacht– zo staat het in het boek: ‘Het is alsof ik mezelf niet meer ben. Alsof iets van mij bij hem is achtergebleven. In een fractie van een seconde is de wereld veranderd.’

Nee, het is niet normaal dat een meisje van 17 iemand doodschiet.

En het is ook niet normaal als meisjes van 24 worden doodgeschoten – zoals Hannie Schaft.

Oorlog is niet normaal.

En toch is het, ook nu nog, in grote delen van de wereld oorlog. Eén op de vijf kinderen in de wereld woont in een land waar het oorlog is. Eén op de vijf.

Als je dat bedenkt, zouden jullie eigenlijk elke dag blij en gelukkig moeten zijn, omdat je in vrede leeft.

Ik snap dat je dat niet doet – elke dag is ook wel veel. Maar je kunt er best eens wat vaker bij stilstaan. Eén dag per jaar op 5 mei vieren we de vrede en dat we werkelijk vrij zijn . Maar ik denk dat je de vrede pas echt kunt vieren en dat je die vrijheid pas echt kunt waarderen, als je je ook goed realiseert wat het betekent. En daarom mag je er best wat vaker

over nadenken. Oorlog is niet normaal. Maar vrede - en echt vrij zijn - dat is eigenlijk iets heel bijzonders.

Jullie, de kinderen van de Hannie Schaftschool, hebben de afgelopen tijd het verhaal gehoord van Hannie Schaft. En jullie zullen het met me eens zijn, dat zij en haar kameraden Freddy en Truus ontzettend dappere meisjes waren. Ze konden niet tegen onrecht. Ze konden het niet verdragen dat hun joodse vriendinnetjes niet meer naar school mochten, niet meer in het park of in het zwembad. En dat ze uiteindelijk uit hun huis werden gehaald en weggevoerd. Dat onrecht konden ze niet verdragen – en daarom maakten ze de keuze om te doen wat ze vonden dat ze moesten doen. Het verzet in gaan. En als het moest: iemand doodschieten.

Het is maar goed dat jullie die keuze niet hoeven te maken.

Maar ook jullie moeten keuzes maken in je leven. De wereld van 2030, 2040 – dat is jullie wereld. Daarin moeten jullie je weg vinden, je leven leiden. Die wereld - daar zijn jullie dus medeverantwoordelijk voor. Koning Willem Alexander zei dit jaar in zijn kersttoespraak: 'Vrijheid, gelijkheid en eerlijke kansen voor iedereen zijn óók afhankelijk van de manier waarop wij dagelijks met elkaar omgaan. Een leven zonder angst en onverschilligheid wordt niet alleen bepaald aan verre vergadertafels. Daar gaan we gelukkig ook zelf over.'

Ik vind dat een prachtige boodschap. Het doet er toe hoe wij dagelijks met elkaar omgaan. Of je iets voor een ander over hebt. Of je je verantwoordelijk voelt voor de mensen om je heen – je ouders, je zusjes

en broertjes, je vriendjes, de buurt waar je woont. Dat het je niet onverschillig laat hoe het met hen gaat.

Dat is belangrijk, omdat dat mede bepaalt hoe jullie wereld er straks uitziet. Is dat een wereld waarin we ons verantwoordelijk voelen voor elkaar, of waarin we alleen aan onszelf denken? Hoe die wereld er uit ziet, dat begint nu.

Maar ik vind het ook belangrijk, omdat we het verplicht zijn aan Freddy en Truus en Hannie – en al die andere meisjes en vrouwen die de oorlog niet hebben overleefd. Zij hebben strijd geleverd voor de vrede waarin wij nu leven. En dat mag ons niet onverschillig laten. Daar mogen we niet slordig mee omgaan.

Ik vind echt niet dat je elke dag dankbaar moet zijn dat je in vrede kan leven. Maar we mogen er best eens wat vaker bij stilstaan. Zoals vandaag. Op deze mooie, rustige, 8^e maart.

Dank jullie wel.